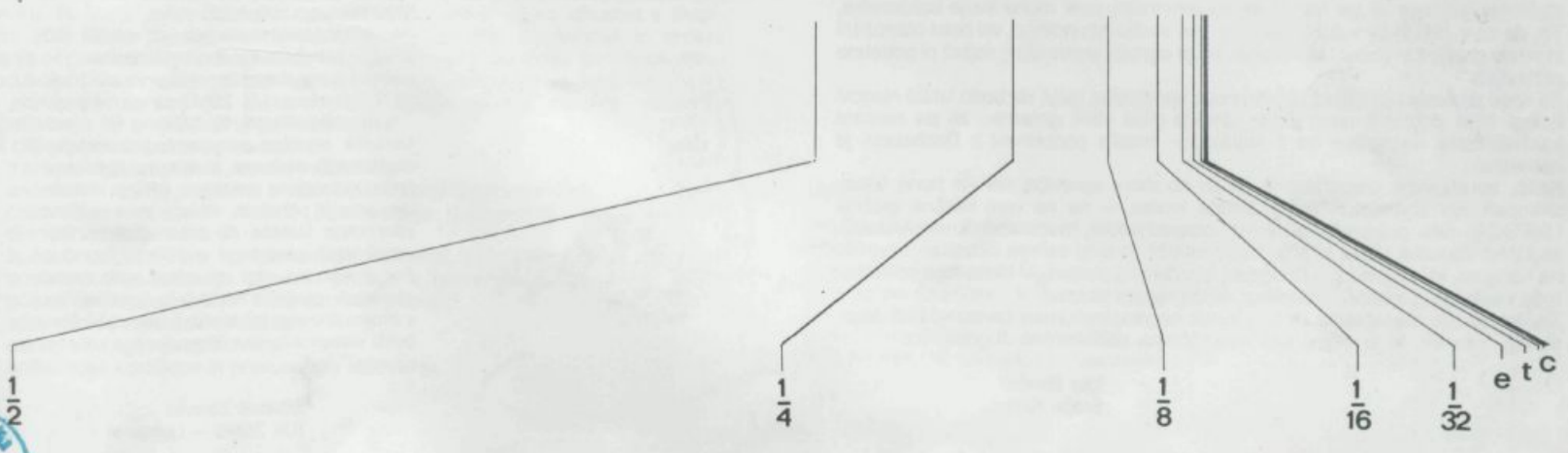
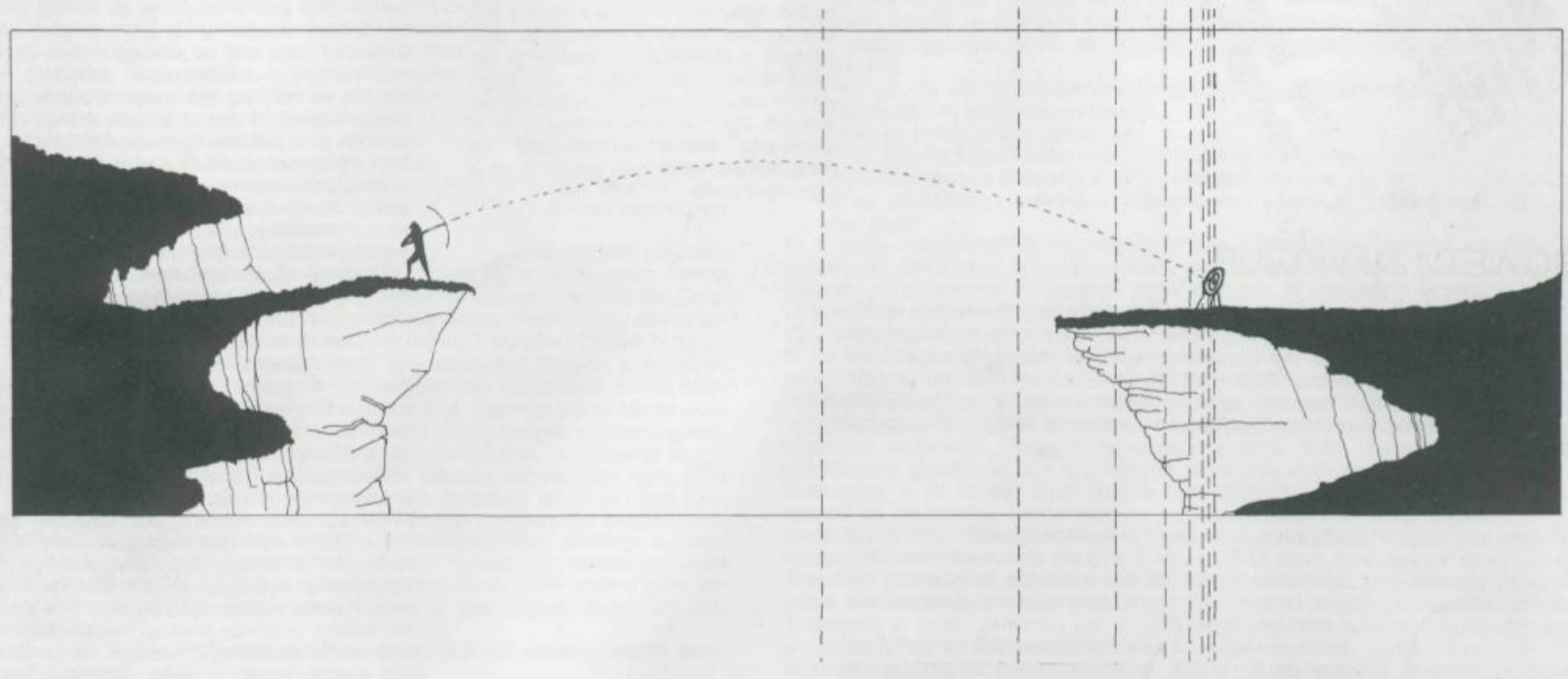

IV 78901

27.1977/78

tribuna

številka 1 · letnik xxvii · 3 din

PO 1977/1982

INFORMACIJE

LANSKO LETO SMO ZAPROSILI »SPOŠTOVANE« V ORGANIZACIJAH IN DRUŠTVIH V SKLOPU UK ZSMS, DA SE PREDSTAVILO, PREDSTAVILO KAJ SO (P?) S CIM SE UKVARJAJO. KOLIKO ČLANOV ŠTEJEJO KAKŠNI SO POGOJI ZA VSTOP V TO ORGANIZACIJO ALI DRUŠTVO, KJE SEDUJO ALI KJE IMAJO SEDEŽ — MASLOV — ITD. ITD. NA TA NAČIN BI INFORMIRALI ZANINTERESIRANE NOVE ČLANE IN SICER V POL SEBEJ ZA TO NAMIENJENI ŠTEVILKI NAŠEGA (NAŠEGA) LISTA, PA STA SE ODZIVALA SAMO DVA »SPOŠTOVANA«, OSTALI SE PROSNIJI NISO ODZVALI.

Vse lanskoletne naročnike prosimo, da čimprej poravnajo lanskoletno naročnino UREDNIŠTVO

SOWETU NAVKLJUB

V trenutku, ko vsa napredna svetovna javnost spremlja dogodke na jugu Afrike, kjer mesari nacionalistična partija D. J. Vorsterja s pomočjo mednarodnega kapitala, kjer brutalno kršijo pravice avtohtonega prebivalstva, kjer spremljajo politiko apartheida še podobni zločini kot sta genocid in etnocid nad črnim prebivalstvom — v tem trenutku se je v Ljubljano prikazal na Mednarodni kongres kemikov »beli profesor DeClerc iz University of Pretoria, Republic of South Africa.«

Mala eskalacija

SFRJ je leta 1963. v skladu z resolucijo Generalne skupščine OZN 1961 (XVII) in resolucijo Varnostnega sveta OZN, z dne 7. avgusta in 4. decembra 1962, prekinila vse odnose z Južnoafriško republiko in prepovedala take odnose tudi svojim državljanom. Bojkot zadeva odnose na diplomatskem, ekonomskem, znanstvenem, športnem in drugih področjih.

Politično rasne segregacije izvaja vladajoča bela manjšina v JAR na vseh področjih družbenega življenja, da bi utrdila supremacijo nad drugimi rasami, kar ji prinaša čisto posebne privilegije (80 % prebivalcev JAR je afriških domačinov in azijskih »priseljencev«, ki so jih sem privedli kot poceni — beri zastoj — delovno silo). Predpisani in veljavni zakoni, z omejitvami glede na rasno pripadnost, so izraz razredne polarizacije družbe, katere politično bisto je težnja po čim večji oploditvi ne samo južnoafriškega, temveč tudi mednarodnega kapitala. Konkretno oblike nadvlade kapitala oziroma bele manjšine (kapitalistov) nad črno večino so: naseljevanje v geta, ločevanje družin in njenih članov med seboj z namenom izsiljevanja pokornosti na račun življenja žene, brata, sina itd. To razredno zatiranje se širi (po immanentni logiki kapitalistične družbe) v vse družbene sfere in s tem tudi v znanost in šolstvo. Pa smo na področju, od koder prihaja tudi personifikacija kapitala, »Mr. DeClerc«, ki je po poziciji, ki jo zastopa v JAR, na drugem bregu, nasproti borbi črnih študentov in šolske mladine v Sowetu. S tem jasno izpričuje tako svoje osebno razredno bisto, kot tudi razredno bisto znanosti v JAR.

Niti najmanj ni verjetno, da »beli profesor« sreča črnca drugje kot doma svojo služkinjo, vrtnarja ali pa (kar je še najverjetneje) prek muhe svoje brzostrelke. To, da so v JAR in še v Južni Rodeziji, kjer vodijo isto politiko, vsi belci oboroženi in imajo orožje kar doma, da »branijo svoje ogrožene pravice«, najbrž ni potrebno ponavljati.

Ta »beli profesor« je najbrž nabiral nova spoznanja, tako, da bodo lahko njegovi kolegi hitro pripravili novo vrsto solzilca proti »črni golazni«, ali pa nemara kakšne nove »kristalčke za v kopalnice« (vsaka podobnost z Dachauom je namerna).

Kako, sprašujemo organizatorje (ki jih ne more opravičiti niti »in bona fides« znanosti, ker znanost ni brezrazredna tvorba — ne ne vem kakšna grožnja UNESCO, kar dokazuje razredno opredeljenost mednarodnih organizacij), so lahko dopustili temu, ki si je bojda naložil »breme belega človeka«, da pride na kongres, ki je namenjen izmenjavi izkušenj v znanosti, ki lahko stori še veliko, toda veliko za napredek človeštva, ne za njegov propad.

To, kar je bilo dopuščeno, je bil pljunek na vse, za kar se zavzema tudi Jugoslavija, pljunek, ki je oslinil tudi nevrščeno, socialistično Jugoslavijo.

Igor Bavčar
Srečo Kim

PO STAREM

Gradnja šestnadstropnih stanovanjskih stolpčev za Bežigradom nasproti EF, ki so namenjeni za študentske domove, načrtovana za jesen '77 ali »najkasneje« pomlad '78, se bolj in bolj pomika v naslednje jeseni in pomladi. Kljub veliki pomembnosti teh objektov za našo visoko šolstvo in družbo nasploh, se je tokrat zataknilo pri odkupu zazidalne površine, ki jo lastniki (to so OZD-ji) ne dajo pod 1,9 milijarde starih din. Kdo bo kril te stroške, ni znano. Trenutno poskuša kupca najti »osnutek dogovora«, ki ga je izdal Medobčinski svet ZK Ljubljana.

Bruci in drugi potencialni brezdomci — še naprej skrbijo za vas MALI OGLASI, DELO, Šubičeva 1, 61001, Ljubljana ali pa na telefon (061) 22657.

ib.

14. SEJA PUK ZSMS

Petnajst dni »prezgodaj« se je sestalo naše predsedstvo, to je predsedstvo UK ZSMS. 1. 9. 1977 so v.d.-ji v dveh urah in pol prešli sedanje razmere in si zadali nekaj (veliko) nalog za v bodoče. Odprli so postopek evidentiranja za kar trinajst kandidatov, kolikor je nezasedenih mest pri PUK ZSMS. Tako potrebujemo predsednika UK ZSMS, sekretarja UK ZSMS, predsednika socialno-ekonomske komisije, kadrovske komisije in sekretarja te komisije, pa predsednika in sekretarja komisije za vzgojo in izobraževanje, komisije za kulturo in telesno kulturo, odgovornega urednika Radia ŠTUDENT, predsednika aktiva ZSMS študentskih domov in člane PUK ZSMS. Rok za evidentiranje je 15. 10. Od 15. 10. pa do 1. 11. 1977 pa bo potekal kandidacijski postopek. Na sestanku so bile poleg tega imenovane delovne skupine, ki bodo pripravile materiale za javno razpravo o štipendiranju, izdelan je bil razpored obiskov v OO ZSMS in teme razgovorov v aktivih, ter sprejet osnutek programa dela UK ZSMS do letne konference, ki bo predvidoma meseca novembra 1977. No, nalog ni malo, veliko manj je tistih, ki so jih pripravljene izvršiti.

ib.

UK ZSMS O ŠTIPENDIJSKI POLITIKI

Štipendije so, štipendij ni in kdaj bodo, je bilo pogosto vprašanje prenekaterega štipendista, ki ni prejemal pravočasno štipendije in tako se je marsikateri štipendist znašel v neprijetnem položaju, kjer se je zatekal predvsem h kritiki naše štipendijske politike, njene osnovne naravnosti in predvsem izvajanje le-te. Še bolj začuden so bili naši kolegi lansko leto jeseni, ko se je po znani 6. seji skupne komisije podpisnic samoupravnega sporazuma o štipendiranju zmanjšalo število štipendistov od prejšnjih 42.000 na 25.572, takrat pa smo tudi slišali in mnogo pisali o suficitarnosti in deficitarnosti, kar naenkrat so bili eni potrebni, drugi nepotrebni. Vsi ukrepi, ki so se vrstili na področju štipendiranja, so jasno kazali določene slabosti, ki so bile zajete s samim izvajanjem družbenega dogovora o štipendiranju, hkrati pa so ti ukrepi narekovali potrebo po spremembi samega DDS.

Potrebno je poudariti, da nam samo spreminjanje družbenega dogovora, pa naj bo to še tako realno, demokratično in potrebno, ne bo prineslo zaželenega uspeha na področju štipendiranja, če se v vsa ta dogajanja ne bodo vključevali konstruktivno in samokritično vsi tvorci štipendijskega sistema, predvsem pa štipendisti sami. Odkrito moramo priznati, da smo za takšno stanje bili v veliki meri krivi sami štipendisti, saj nismo vedeli, kako so naši delegati, oziroma niti nismo vedeli, kje so naši delegati, vsak posameznik je odhajal do strokovnih služb, stresal nanje jezo in bes, ni pa se vprašal, kje so naši delegati in kaj oni počenjajo. Očitno bo treba tudi na področju štipendiranja opraviti s predstavniki načinom, vse bolj se mora razvijati delegatski sistem v vseh organih, ki tako ali drugače vplivajo na vodenje in izvajanje štipendijske politike. Torej obstoječi družbeni dogovor se je moral na določenih mestih spremeniti ali dopolniti, zato je zbor podpisnikov družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS na svoji 3. seji 21. februarja 1977 sprejel sklep o pripravi predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora, o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS, ter hkrati določil organizacije in organe, ki naj določijo delegate za delovno skupino, ki naj pripravi predlog. Za pripravo predloga sprememb in dopolnitev DDS je bil določen rok konec meseca aprila, delovna skupina pa je delo končala do 10. maja 1977.

Zbor podpisnikov družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS je na 5. seji zbora 30. 6. 1977 obravnaval osnutek predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS, ter načelne pripombe predloga in stališča podpisnikov družbenega dogovora, občinskih skupnih komisij in drugih. Na podlagi teh gradiv in stališč 53. seje IO RK SZDL z dne 20. 6. 1977 je zbor sprejel sklep, da je osnutek predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora, o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS, sprejemljiv za javno razpravo.

Javna razprava o osnutku traja do konca oktobra 1977. leta. Čas za javno razpravo se je tako zelo skrčil, saj imamo na razpolago vsega skupaj mesec dni. Zato bo potrebno z delom na osnutku pripomb začeti takoj, ko se vrnemo na fakultete.

V javno razpravo se morajo vključiti vsi člani ZSMS na Univerzi, posebno nalogo pa morajo odigrati klubi štipendistov, pokrajinski klubi ter mladi komunisti.

Javna razprava mora potekati v vseh OO ZSMS, aktivih in na zborih študentov, tako vodena javna razprava naj bi potekala 30. 9. 1977, na nivoju UK ZSMS pa se bo predvidoma zaključila 15. 10. 1977.

Osnutek predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SRS je varienten, zato je potrebno, da se v javni razpravi zavzamejo stališča do posameznih in najustreznejših variant.

Sedaj smo na vrsti mi sami, kako bomo sposobni predelati obstoječe gradivo ter s svojim dnevnim pristopom pripomogli k čimboljše sistemski rešitvi štipendijskega sistema pri nas.

Moličnik Zdravko
(UK ZSMS — Ljubljana)

KAKO IZVESTI META-SEMINAR?

(O alternativnih oblikah seminarskega dela)

Uvod:

Znano je dejstvo, da se pri nas zelo težko uveljavljajo nove pedagoško-didaktične metode, ki v večji meri, kot tradicionalne, vzpodbujajo kreativnost, inovativnost, kritičnost, ter širijo prostor za dejansko samo-upravo učencev, dijakov, študentov. Naj navedem samo kritično pripombo pedagoginje Bergantove: »Pri tem pa najbrž ni nič novega to, kar so pokazale nekatere empirično zasnovane diplomske naloge študentov pedagogike, da so vzorci represivnega vzgajanja v Sloveniji še dokaj splošni in se s težavo umikajo.« S samo idejnimi prestrukturacijami se ne moremo izogniti avtoritarnemu stilu vodenja, zato je potrebno še kaj drugega: učitelj bi moral poleg frontalnega pouka poznati še razne oblike individualnega dela, zlasti pa metode skupinskega vodenja in učenja.

Tudi na univerzi je bilo že večkrat argumentirano ugotovljeno pomanjkljivo uvajanje novih študijskih metod (po drugi strani pa lahko ugotovimo, da je bilo kar precej »flancanja« o »subjektivnih študijskega procesa«), ki bi lahko postale resnična alternativa tako praksi imenovani ex cathedra, kot tisti obliki seminarskega dela, ki zaradi inertnosti (včasih študentov, včasih profesorjev ali obojih) in nepoznavanja učinkovitejših (skupinskih) metod životari v svoji brezobličnosti. Na tem mestu pa moram pripomniti, da obstajajo na univerzi (in mogoče drugod) tudi izjeme. Marsikje je namreč, vsaj za krajši čas, uspelo vzpostaviti intenzivno in učinkovito obliko seminarskega dela, ki je baziralo na skupinskem vodenju.

Kaj je metaseminar?

Lahko bi rekli, da gre za seminar o seminarju, torej za seminar, ki reflektira samega sebe in to na različnih nivojih, ne samo na kognitivnem. Izpeljava takšne refleksije pa je možna šele na bazi spoznanj in izkustev, do katerih je prišla skupinska dinamika. Ta posebna socialno-psihološka disciplina se sicer izmika enoznačni definiciji, kajti samo polje skupinske dinamike je v zadnjem času proizvedlo množico konceptov in praktik, ki se med seboj več ali manj razlikujejo po svojih intencah in splošni teoretski usmeritvi. Vseeno pa bi lahko poenostavljeno rekli, da gre pri skupinski dinamiki za dvojce:

1. proučevanje interakcij in specifičnih zakonitosti, ki jih razvija skupina
2. za doživetje in refleksijo lastnega obnašanja, ki se daje skozi feed back članov skupine; namen je korekcija nekaterih načinov obnašanja

Prvi element je teoretske, drugi praktične narave. Pri tem drugem govorimo o uporabni skupinski dinamiki. Le-to nekateri avtorji delijo na tri smeri: trening (ali T) skupine, terapevtske skupine, ter skupine za reševanje problemov. Drugi navajajo vrsto raznih oblik in usmeritev: kreativnostne, maratonske, mikroizkustvene, raziskovalne, integrirane, diskusijske, učne, T skupine. Omenil bi še to, da so se v zadnjem času zelo razmahnile t.im. encounter skupine, ki tvorijo že pravo gibanje, ki ga v ZDA imenujejo Human Potentials movements. Kot že naziv pove, se tu izhaja iz načel humanistične psihologije. Sicer pa gre za kombinacijo najrazličnejših metod, od sensitivity traininga do gestalt terapije in bioenergetike. Vsekakor so te na kratko orisane tehnike skupinske dinamike in encounter skupin trdno povezane s konceptom metaseminarja. Obstaja več različnih oblik, ki bi jih lahko imenovali metaseminarske: workshop (posebno obliko je razvil futurolog R. Jungk; imenuje jo »delavnica bodočnosti«), mentorske skupine, projektno skupine, samoizkustvene skupine... Nekateri avtorji poročajo o metodah, ki so jih sami razvili in preizkusili. Eno takšnih metod, ki jo nemška psihologa Warns in Muller-Wolf imenujeta »model kooperativne konference«, bom podrobneje predstavil, ker je po mojem mnenju ena najbolj dodelanih oblik metaseminarja.

Izpostavljene so bile naslednje slabosti in pomanjkljivosti konvencionalnih seminarjev, simpozijev ipd.:

- individuum je pasiven in osamljen, njegov komunikacijski radij je zreduciran,
- že sam sedežni red je hierarhičen; pravi akterji sedijo za mizo,
- dogaja se, da se izgublja »rdeča nit«, da nekateri »forsirajo« detajle in formalizme,
- blokirano je pojavljanje in uveljavljanje novih idej,
- neprimerni prostorski pogoji.

Kot alternativa takšnim neustreznim oblikam so postavljena načela:

- delo v majhnih skupinah,
- skupinam pomagajo usposobljeni moderatorji,
- vizualizacij diskusij s pomočjo stenčesov,
- vodenje skupinskih procesov po demokratično izbranih pravilih,
- pripravi in izdelava se rezultate, do katerih je prišla skupina, za plenarno zasedanje.

Kot že rečeno, pri metaseminarju ne gre le za vzpodbujanje verbalno kognitivnih procesov, temveč je poudarek tudi na emocionalno-domišljijem pripetku. R. Lenz, avtor članka o metaseminarju, pravi: »Nova izkustva s skupinami zdaj lahko prenesemo na področje intelektualne kreativnosti in sinteze znanja. Emocionalno in kognitivno učenje, socialna fantazija in intelektualna produkcija bi se morali pri tem ujemati.« V tem kontekstu so torej cilji dvojni: se pravi, da moramo pri metaseminarju upoštevati dva aspekta: verbalno-kognitivnega ter emocionalno-psihološkega.

Kot cilji prvega aspekta so navedeni:

- transparentnost premis, mnenj in konfliktov
- asociativni razvoj problema z vsemi udeleženci (brainstorming)
- preprečitev tematskih fiksacij (upoštevanje divergentnih mnenj in interdisciplinarnost)
- sposobnost razširitve kompleksnosti problema, toda tudi njegove obmejitve
- postopna konkretizacija ciljev in prehod v načrte za delovanje oz. akcijo
- postavitev kratkoročnih in srednjeročnih planov
- spoznanje inovacijskih možnosti
- razvoj strategije prepričevanja
- artikulacija konfliktov in poskusi njih reševanja.

Kar se tiče drugega aspekta, lahko rečemo tole. Večkrat se dogaja, da gre v skupini navidez za ogorčene ideološke ali znanstveno-strokovne boje in polemike, zelo pogosto pa je tu na delu agresivnost, netolerantnost, emocionalni konflikti, ipd. . . .

Zato so kot cilji psihološko-emocionalnega aspekta metaseminarja opredeljeni:

- vzpostavitev in pridobitev motivacije,
- aktivacija fantazijskega potenciala,
- razvoj, preizkušnja in refleksija novih možnosti obnašanja,
- analiza in odprava hierarhičnih in dominantnih odnosov,
- razvoj sposobnosti prekiniti z zafiksiranimi vlogami in pripravljenost prevzeti nove,
- odkritje agresivnosti in transformacija le-te v produktivne akcijske impulze.

Avtorja, ki poročata o omenjeni metodi, zelo poudarjata pomen stenčasa, na katerem se protokolira in registrira potek diskusije in dogajanj v skupini.

Omenili smo že ementorske skupine. Tu gre za korekturo pasivno-avtoritarnega zadržanja študentov, pa tudi za korekturo njihove učno-motivacijske funkcije. Tu je upoštevan razvoj tako intelekta kot emocij in afektov. Ta oblika metaseminarja se naslanja na eno izmed skupinsko-dinamičnih metod, ki jo je razvila R. Cohnova. Tu gre prav tako za kombinacijo kognitivno-emocionalnega učenja in tako ta tehnika predstavlja nekakšno sredino med učnimi in samoizkusnimi skupinami. Obdeluje se strokovna tema, toda upoštevajo se tudi emocionalni aspekti učnega procesa kot blokirajoči elementi (dolgočasje, jeza, frustracija), ki jih morajo člani skupine eksplicirati in se z njimi spoprijeti. V ta namen so predlagane konfrontacijske skupine, ki naj bi jih tvorili študentje in profesorji in tako skupaj definirali emocionalno klimo. Kopeticija bi bila tako nadomeščena z kooperacijo.

Ameriška psihologinja poroča o vpeljavi encounter skupin na univerzo. Teoretski okvir te metode tvorijo: gestalt terapija kot jo je razvil Perls, tradicionalne T skupine in nove usmeritve kot jih je izoblikoval Shutz in inštitut Esalen. Cilj je iniciranje samoiniciative študentov s tem, da se ukinejo obrambne pozicije in zavore pred občutki; na ta način je ustvarjena možnost zavestnejšega spoznavanja občutkov v aktualnem procesu »tu in zdaj« situacije. Zato so v skupinsko dogajanje pritegnjene neverbalne komunikacije (sporazumevanje z očmi, rokami) ter čutno zaznavanje ljudi in predmetov. Uporablja se model diskusije imenovan »in-group, out-group« diskusijski model. O tej tehniki ter še o drugi zelo sistematično razviti metodi, imenovani »učenje skozi diskusijo«, pa bo govora v eni od naslednjih številčk.

Literatura:

več avtorjev: Kommunikations- und Verhaltenstraining für Erziehung, Unterricht und Ausbildung

R. Lenz: Metaseminar, Tribuna št. 13—14, 74. (Prevod)

B. Eckstein: Hochschuldidaktik und gesamtgesellschaftliche Konflikte (Suhrkamp, 1972), izd. K. Horn: Gruppendynamik und der »subjektive faktor« Repressive Entsublimierung oder politisierende Praxis (suhrkamp, 1972).

WM. Fawcett Hill: Learning thru Discussion, 1975.

PISMO MARXA ENGELSU 2. APRILA 1858

/ /

Od zadeve z žolčem se tako slabo počutim, da ne morem ta teden niti misliti, niti čitati, niti pisati, niti karkoli delati, save articles (1) za »Tribune«. Ti seveda ne morejo izostati, ker moram na pse takoj ko mogoče vleči (menico). Slabo počutje je pa fatalno, ker ne morem, dokler ne čutim v prstih zopet vigour and grasp (2), začeti dodelovati stvari za Dunckerja (3).

Sledeče je short outline of the first part (4). Celo sranje naj bi razpadlo v 6 knjig: 1. O kapitalu. 2. Zemljiška lastnina. 3. Mezdno delo. 4. Država. 5. Mednarodna trgovina. 6. Svetovni trg.

I. **Kapital** razpade v 4 oddelke. a) Kapital en général (5). (To je snov prvega zvezka.) b) **Konkurenca** ali akcija veliko kapitalij druge na drugo. c) **Kredit**, kjer se kapital prikazuje nasproti posameznim kapitalijam kot obči element. d) **Akcijski kapital** kot najpopolnejša forma (prevrčajoč se h komunizmu), hkrati z vsemi svojimi protislovji. Prehod od kapitala na zemljiško lastnino je obenem historičen, ker je moderna forma zemljiške lastnine produkt delovanja kapitala na fevdalno etc. zemljiško lastnino. Prav tako prehod zemljiške lastnine v mezdno delo ni samo dialektičen, temveč historičen, ker je zadnji produkt moderne zemljiške lastnine obče postavljenje meznega dela, ki se potem prikazuje kot baza celega sranja.

Well (it is difficult for me to-day to write) (6), preidimo zdaj h corpus delicti.

I. **Kapital. Prvi oddelek. Kapital v obče.** (V tem celem oddelku se predpostavlja, da je delovna mezda vedno enaka svojemu minimumu. Gibanje delovne mezde same ter padanje ali vzpenjanje minimuma spadajo v razmišljanje o meznem delu. Nadalje se postavlja zemljiška lastnina = 0, tj., zemljiške lastnine kot posebnega ekonomskega razmerja se tu še ne loteva. Le po tej poti je mogoče pri vseh razmerjih ne govoriti vedno o vsem.)

1. **Vrednost.** Reducirana čisto na kvantum dela; čas kot mera dela. Uporabna vrednota — bodi opazovana subjektivno, kot usefulness (7) dela, ali objektivno kot utility (8) produkta — se prikazuje tu samo kot snovna predpostavka vrednosti, ki zaenkrat scela izpade iz ekonomske določbe forme /Formbestimmung/. Vrednost kot taka nima nobene druge snovi, kot delo samo. Ta določba vrednosti, najprej nakazana pri Pettyju, čisto izdelana pri Ricardu, je samo najabstraknejša forma meščanskega bogastva. Na sebi že predpostavlja 1. odpravo samoraslega komunizma (Indija etc.), vseh nerazvitih, predmeščanskih načinov produkcije, ki jih izmenjava ne obvladuje v njihovem celem obsegu. Čeprav je abstrakcija historična abstrakcija, ki se je mogla izvršiti prav samo na osnovi določenega ekonomskega razvoja družbe. Vsi ugovori proti tej definiciji vrednosti so ali iz nerazvitejših produkcijskih razmerij ali temeljijo na konfuziji, da se konkretnejše ekonomske določbe, od katerih je vrednost abstrahirana, in ki se jih torej po drugi strani lahko gleda kot nadaljni razvoj taiste, uveljavlja proti njej v tej njeni nerazviti formi. Pri nejasnosti samih gospodov ekonomov, v kakšnem odnosu je ta abstrakcija do kasnejših konkretnejših form meščanskega bogastva, so bili ti ugovori plus ou moins (9) upravičeni.

Iz protislovja občih karakterjev vrednosti z njenim snovnim bivanjem /Dasein/ v določenem blagu etc. — ti obči karakterji so taisti, ki se prikazujejo kasneje v denarju — izhaja kategorija denarja.

2. Denar

Nekaj o plemenitih kovinah kot nosilcih denarnih razmerij.

a) **Denar kot mera.** Nekaj obrobnih pripomb o idealni meri pri Stewartu, Attwoodu, Urquartu; v razumnejši formi pri pridigarjih delovnega denarja. (Gray, Bray etc. Nekaj priložnostnih udarcev po proudhonistih.) Vrednost blaga, prevedena v denar, je njegova **cena**, ki se zaenkrat prikazuje samo še v tej čisto formalni razliki od vrednosti. Po občem zakonu vrednosti izraža potem določen kvantum denarja samo določen kvantum opredmetenega dela. Dokler je denar mera, je predrugačljivost njegove lastne vrednosti zanemarljiva.

1 razen člankov;

2 silo in moč;

3 Zur Kritik der politischen Oekonomie: Prispèvek h kritiki politične ekonomije;

4 kratek očrt prvega dela;

5 v obče;

6 prav (danes mi je težko pisati);

7 koristnost;

8 uporabnost;

9 bolj ali manj;

b) **Denar kot menjalno sredstvo ali enostavna cirkulacija.**

Tu je opazovati samo enostavno formo same te cirkulacije. Vse nadalje določujoče jo razmere ležijo zunaj nje, pridejo torej šele kasneje v poštev (predpostavljajo razvitejša razmerja). Če imenujemo blago B in denar D, potem kaže cela enostavna cirkulacija dvoje krožnih gibanj ali zaključkov: $B - D - D - B$ in $D - B - B - D$ (to zadnje tvori prehod k c), toda izhodiščna točka in povrnitvena točka nikakor ne sovpadata, ali le slučajno. Večina, kar je bilo sestavljeno /aufgestellt/ na takoimenovanih zakonih s strani ekonomov, opazuje denarno cirkulacijo, ne znotraj njenih lastnih mej, temveč kot subsimirano in določeno z višjimi gibanji. To vse ekartirati. (Spada deloma v nauk o kreditu; deloma pa tudi opazovati na točkah, kjer se denar zopet pojavi, toda nadalje določen.) Tu torej denar kot cirkulacijsko sredstvo (**novec**). Toda hkrati tudi kot **realizacija** (ne samo izginjajoča) cene. Iz enostavne določbe, da je blago, postavljeno kot **cena**, idealno že izmenjano za denar preden se zanj realno izmenja, izhaja sam po sebi pomemben ekonomski zakon, **da je masa cirkulirajočega medija določena s cenami, ne obratno.** (Pri tem nekaj historičnega o polemiki z ozirom na to točko.) Dalje izhaja, da lahko hitrost nadomesti maso, da pa je potrebna **določena masa** za istočasne izmenjavne akte, kolikor ti sami niso v medsebojnem odnosu kot — in —, izenačenje in ozir, česar pa se je na tej točki dotakniti le anticipatorično. Tu ne grem v nadaljnje razvitje tega oddelka. Samo še pripominjam, da je razpadenje $B - D$ in $D - B$ najabstraktnjša in najbolj površinska forma, v kateri se izraža mogočnost kriz. Iz razvitja zakona o določitvi cirkulirajoče mase s cenami izhaja, da so tu narejene predpostavke, ki nikakor ne eksistirajo za vsa družbena stanja; abotnost je torej postavljati npr. pritekanje denarja iz Azije v Rim in delovanje na tamkajšnje cene tout bonnement ob stran modernih komercialnih razmerij. Najabstraktnjše določbe, natančneje raziskane, kažejo vedno na daljno konkretno določeno historično bazo. (Of course (11), ker so od tega, v tej določenosti, abstrahirane.)

c) **Denar kot denar.** To je razvoj forme $D - B - B - D$. Denar, kot nasproti cirkulaciji samostojno bivanje vrednosti; materialno bivanje abstraktnega bogastva. Kaže se že v cirkulaciji, kolikor se prikazuje ne le kot cirkulacijsko sredstvo, temveč kot ceno realizirajoč. V tej lastnosti c), v kateri se prikazujeta a) in b) samo kot funkciji, je denar obče blago kontraktov (tu postane pomembna predruožljivost njegove vrednosti, z delovnim časom določene vrednosti), predmet hoarding/-a/ (12) (ta funkcija se prikazuje še zdaj pomembna v Aziji ter v antičnem svetu in srednjem veku generally (13). Zdaj eksistira samo še podrejena v bančništvu. V časih kriz pomembnost denarja zopet v tej formi. Denar v tej formi opazovan s svetovnozgodovinskimi delusions (14), ki jih poraja etc. Destruktivne lastnosti etc.) Kot realiziranje vseh višjih form, v katerih bo nastopila vrednost; definitivne forme, v katerih se vnanje zaključujejo /abschliessen/ vsa vrednostna razmerja. Toda denar, fiksiran v tej formi, preneha biti ekonomsko razmerje, ta forma ugasne v njegovem materialnem nosilcu, zlatu in srebru. Po drugi strani, kolikor stopi v cirkulacijo in se spet izmenja za B, izpade zopet zaključni proces, konsumpcija blaga, iz ekonomskega razmerja. Enostavna cirkulacija nima v sebi samoreprodukcije in napotuje zatorej preko sebe. V denarju — kot kaže razvoj njegovih določb — postavljena zahteva v cirkulacijo vstopajoče in v njej ohranjujoče se, hkrati njo samo postavljajoče vrednosti — **kapital**. Ta prehod obenem historičen. Antediluvialna forma kapitala je trgovinski kapital /Handelskapital/, ki vedno razvija denar. Hkrati nastajanje dejanskega kapitala iz denarja ali trgovskega kapitala /kaufmännischen Kapital/, ki se polasti produkcije.

d) Ta enostavna cirkulacija opazovana za sebe — in ta je površina buržoazne družbe, kjer so globlje operacije, iz katerih izhaja, pogašene — ne kaže nobene razlike med subjekti izmenjave, razen samo formalne in izginljive. To je **kraljestvo svobode, enakosti in na »delu« temeljene lastnine**. Akumulacija, kakor se prikazuje tu pod formo hoarding (12), je samo večja varčnost etc. Neslanost zdaj po eni strani ekonomskih harmonikov, modernih freetrader-jev (Bastiat, Carey etc.), uveljavljati nasproti razvitejšim produkcijskim razmerjem in njihovim antagonizmom to najpovršnejše in najabstraktnjše, kot **njihovo** resnico. Neslanost proudhonistov in podobnih socialistov, tej izmenjavi ekvivalentov (ali prezumirani as such) (15) odgovarjajoče ideje enakosti etc. zoperstavljati neenakostim etc., do katerih ta izmenjava pripelje in iz katerih izhaja. Kot zakon apropiacije se v tej sferi prikazuje prilastitev z delom, izmenjava ekvivalentov, tako da izmenjava le vrača isto vrednost v drugi materiaturi. Skratka, tu je vse »dično«, bo pa précej z grozo vzelo konec, in sicer zaradi zakonov ekvivalence. Zdaj prehajamo namreč k **3. Kapital**.

To je v osnovi pomembno tega prvega zvezka, o čemer predvsem moram imeti Tvoje mnenje. Toda danes ne morem dalje pisati. Drek od žolča mi otežuje pisanje in sklanjanje näd papir me nareja omotičnega. Torej for next time (16).
Salut (17).

Tvoj K. M.

10 čisto preprosto;

11 seveda;

12 kopičenja /Schatzbildung:
tvorbe zakladov/;

13 nasploh;

14 iluzijami;

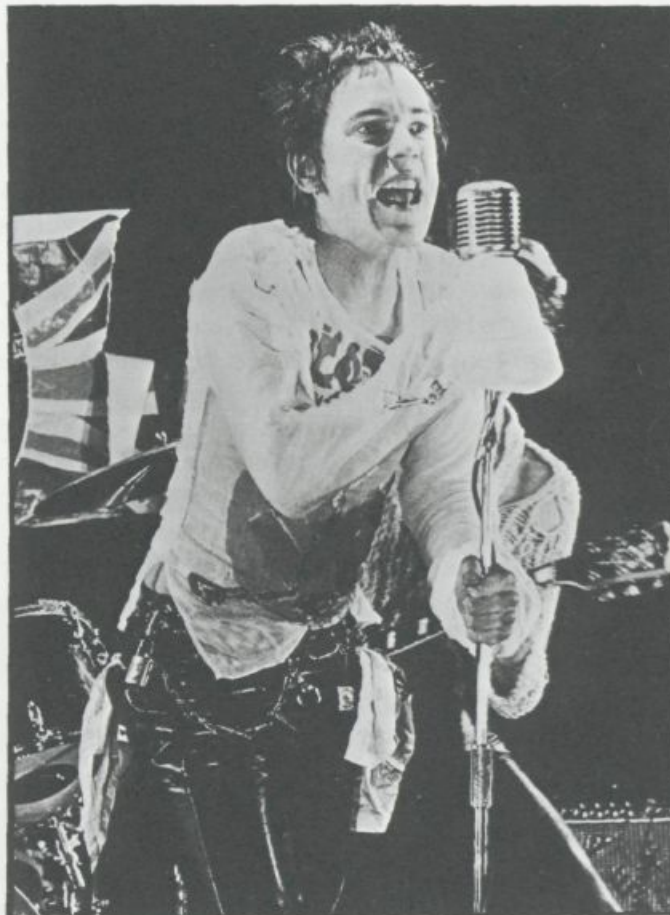
15 kot taki;

16 naslednjič;

17 pozdrav.

ANDREJ ŠIFRER

PUNK ROCK

Pred desetimi leti, v sedmem letu prejšnjega desetletja, so po ulicah velikih zahodnih mest odmevale precej drugačne pesmi. 1967. je bilo imenovano »Polletje ljubezni«. Vsepovsod mir, cvetje, raznobarna oblačila in vera v sanjski svet nemogočega. Da, bil je Vietnam in Jerry Rubin, toda vse se zdi že tako daleč in preveč je bilo razočaranih, da bi kaj podobnega poizkusili še enkrat. Amerika je vrela, Anglija pa je le sprejemala njene odmeve. Nihče v Angliji ni dobil poziva v Indokino, zato vsega niso vzeli preveč za res. Generacija je vendarle pozivala k miru.

V letu 1977, deset let kasneje, nova generacija poziva k boju, oboroženi z rock 'n rollom in pravim vzrokom so napovedali boj svoji domovini. Tokrat, na naši strani Atlantika, v Angliji. Počnejo to, kar je rock 'n roll delal od svojih še neomadeževanih začetkov. Iz obraza svoje dežele vlečejo masko. Tisto nasmevano masko ponosnih, v preteklost zagledanih Angležev, ki so prepričani, da je angleški sen stvarnost in ne preteklost.

Če so se pred desetimi leti stvari dogajale po univerzah in so jih vodili študentje, jih danes vodijo fantje z ulice, nezaposleni mladi Angleži, ki živijo od socialne podpore. Glasba, ki jo izvajajo, je agresivni rock s krepko zemeljskimi temami, ki jih pišejo tipi, ki bi jih na prvi pogled prej okarakteriziral kot barabe in ne člane kakšne znane skupine. Glasba je dobila ime — PUNK ROCK — barabji rock ali rock ničvrednežev. To je čisti, hitri rock, s tako pogrešanimi lastnostmi pri velikih, danes že renomiranih skupinah — energijo in agresivnostjo. Fantje, ki ga igrajo, imajo nekaj, kar Stonesi, Zeppelini, Who... nimajo več — imajo vzrok za upor. Anglija je v gospodarski krizi, ki ji zaenkrat ni videti konca. Z vsakim mesecem so številke, ki govorijo o brezposelnosti, večje. V glavnem so to mladi, do dvajset let in nekaj čez. Eden od njih govori: »Moj stari je vedno govoril, da povsod lažejo: v šolah, tovarnah, po radiu... Nisem mu verjel, zdaj pa to občutim na svoji koži. Ne jebem več govoric o enakosti in enakih možnostih za vse.« Vse to se dogaja v britanskem jubilejnim letu — srebrnem jubileju njihove kraljice.

Heroji te mladeži niso razni Jaggerji, Planti, Daltryji. Zamenjali so jih mladi anonimneži iz sosednje ulice, ki igrajo v eni od mnogih skupin.

Vendar so se najboljši, kot povsod, prebili naprej. The Jam so trije fantje, ki so med redkimi, ki jih upoštevajo tudi širši glasbeni krogi kot dobre »muzikantarje«. Pri družbi Polydor so izdali izreden album »In the City«. Vodja skupine je mladenič Paul Weller, ki napiše ves material, ki ga skupina izvaja. Njihova »In the City« bi prav lahko postala tisto, kar je »My Generation« pomenila v šestdesetih letih. Leto 1977 je pomenilo možnost za mnoge mlade nezadovoljneže, ki so postali pravi preroki generacije.

Povprečen Anglež ima za precej nore in »nesramne« tudi fante iz skupine The Damned. Pravzaprav so oni eni od začetnikov cele zmešnjave. Odkril jih je Jake Rivera, ki je ustanovil lastno firmo Stiff in pokazal Rock Establishmentu, da Punk Rock ni nujno (vsaj v začetkih) odvisen od njih. Jake Rivera je uspel lansirati še enega od velikih upov britanskega rocka — Elvisa Costella. Neodvisne firme, ki so svojo zgodovinsko vlogo odigrale že v petdesetih letih, so tudi tokrat začele rasti kot gobe po plohi.

Kljub vsem naštetim skupinam, pa smo za konec prihranili najpomembnejšo. To so Sex Pistols, fantje, ki so pravzaprav pionirji začetniki in ideologi Punka. Vodja skupine je vokalist Johnny Rotten (gnil, ničvreden), njegova odprta grozeča usta in obraz steklega psa, pa sta postala prava simbola punka. Z njimi je celotno gibanje dobilo anti-družben priokus. In kaj so storili tako strašnega? V eni od TV oddaj, ki jih predvajajo na BBC v živo, so na provociranje voditelja parkrat grdo zakleli in si s tem zaprli skoraj vse angleške dvorane za nastope. Vrgli so jih iz gramofonske družbe firme EMI, njihovo ploščo »Anarchy in U.K.« pa so umaknili iz prodaje. Pri naslednji firmi A & M so zdržali le dva dni, ker so v nekem klubu pretepli znanega disc-jockeya Boba Harrisa. Pri družbi Virgin pa so končno uspeli izdati naslednji single »God save the Queen«. To je bila zanje skoraj smrtna obsodba.

Vsi počnejo le /
kar jim zapovedo. /
Nihče ne upa v zapor /
Jaz hočem »gužvo« /
Hočem bel nered, moj nered. /
Se boš pobrigal sam, /
ali boš sprejemal navodila, /
greš naprej ali nazaj? /
/ Joe Strummer: White Riot /

»Bog ohrani kraljico /
in njen fašistični režim /
iz tebe so napravili lutko. /

Bog ohrani kraljico /
zanjo gre naš denar /
za nas ni prihodnosti. /

Zgodovino imamo le zato /
da rešuje naš ponos . . .
ni prihodnosti za angleški sén. /

Konec izzveni v refrenu: »Ni prihodnosti, ne zate ne zame.« To je bilo za Anglijo preveč, izgubila je svojo hladnost.

Začela se je edinstvena bitka v zgodovini glasbene industrije, Družba: Sex Pistols. Gramofonska firma Virgin je z veliko težavo dobila tovarno za tiskanje plošč, saj so se delavci in uprava upirali natisniti ploščo, ki omalovažuje kraljico. Vse radijske in TV postaje so pesem prepovedale in odklonile reklamiranje plošče. Tudi ko se je plošča pojavila na lestvici, jo niso vrteli, pač pa samo omenili. Vse večje trgovske hiše, ki imajo v svojem sklopu tudi prodajo plošč, so zavmile prodajo plošč. Prodajali so jo le po raznih majhnih neodvisnih trgovinah in tistih, ki so last firme Virgin. Po nekaterih ocenah je bilo blokiranih 80 % poti do kupca. Edino podporo so jim nudili nekateri glasbeni časopisi. Eden najboljših te vrste New Musical Express in njihov novinar C. S. Murray sta jih še posebej podprla: »Če si nekdo tako zelo prizadeva, da nečesa ne bi slišali, dolgujete sami sebi, da raziščete, zakaj!«

V nekaj tednih je plošča prišla na prvo mesto angleške liste najbolje prodajanih plošč. Enkratni dogodek v glasbeni industriji. Na koncertu pa ga niso mogli proslaviti, saj jim je po vsej Veliki Britaniji prepovedano nastopiti. Kljub vsemu so to poizkusili. Najeli so ladjo, pluli po Temzi in za nekaj povabljenih gostov in novinarjev priredili koncert na dan kraljičinega srebrnega jubileja. Ustavila jih je patrola policajev in ko so se izkricali, so jih petnajst zaprli in nekaj živalsko premikastili. Med njimi tudi par žensk. Novinar Tony Parsons je zapisal: »Začel sem verjeti v fašistični režim v Angliji.«

Z naslednjo ploščo »Pretty Vacant« so imeli precej manj problemov, saj pesem govori o mladih, zdolgočasenih brezposelnih, ki so »lepo prazni, ampak jim je vseeno«.

Sex Pistols so postali simbol mladega angleškega Lumpenproletariata, ki je svoji častitljivi domovini pokazal zobe. S svojo ponošeno usnjeno obleko ali strganimi jeans, ter z dodatki varnostnih sponk (knoflic) in britvic, so podobni »tipom« iz »Peklenke pomaranče«. Po drugi strani pa trdijo, da je Anglija že trdo stopila v leto kontrole — 1984.

Ko so Sex Pistols v neenaki borbi premagali Establishment, so na sceno stopili drugi branilci kraljice. Pet moških srednjih let je napadlo Johnnyja Rottena. Z britvicami so mu razrezali obraz, bobnarja Paula Cooka pa so v hodniku podzemne železnice napadli z boksarji, ter ga premlatili do nezavesti. Napadalci so sami sebe imenovali patriote. Branili so čast kraljice.

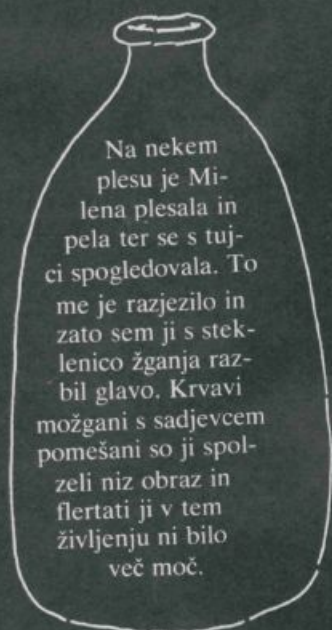
Prezgodaj je še, da bi govorili o tem, da bo Punk preplaval svet in verjetno se bo izkazalo, da precej stvari, ki jih sedaj opevamo, niso bile vredne tega. Verjetno bo precej uspešnih punk bendov z obema rokama sprejelo tisto, kar sedaj zavračajo — Rock elito — vendar je res, da takega odpora, kot so ga pokazali Sex Pistols, še ni bilo v zgodovini glasbe: »Hočejo nas kupiti,« razlaga basist skupine Sid Vicious, »kakor so kupili rockerje iz šestdesetih let, ampak mi bomo ostali na ulici — tu, kamor spadamo.« Res, toliko primerov poznamo, ko so za denar rockerji pustili vrstnike in ko smo že obupali, da to pravilo nima izjem, se je pojavil nov up — Punk in Sex Pistols. Vendar se bojim, da nismo v tem čakanju postali že malo naivni.

Punk je res prinesel svež tok v usmrnjeno mlako rocka v sedemdesetih letih. In kje so sedaj heroji izpred desetih let? Pete Townshend, vodja skupine Who, je ob srečanju s fanti iz skupine The Damned nekoliko osramočen dejal: »Naredili smo napako, fante na ulici smo pustili same, mi pa smo šli previsoko.«

V letu 1977 nikoli ne veš /
misiš da bo šlo v nedogled /
časopisi pa trobijo da bo bolje /
sicer mi je vseeno / ker sploh nisem z vami /
brez Elvisa, Stonesov in Beatlesov /
v 1977. /

(Clash: 1977)

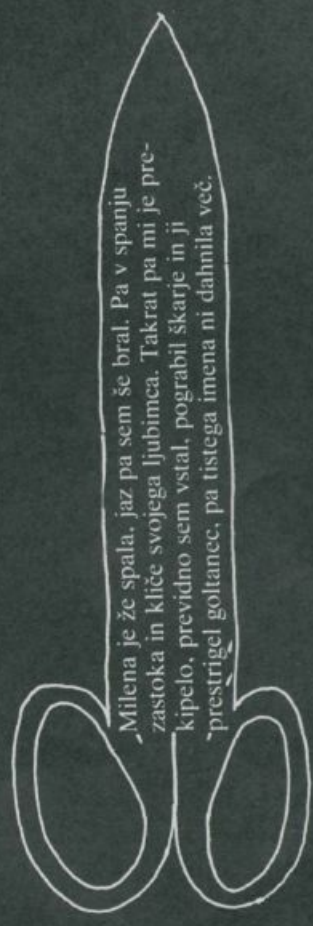
to pesem bom razbil na bralčevi glavi to pesem bom razbil na bralčevi glavi

to pesem bom razbil na bralčevi glavi to pesem bom razbil na bralčevi glavi

s to pesmijo bom prestrigel bralcu goltanec s to pesmijo bom prestrigel

s to pesmijo bom prestrigel bralcu goltanec s to pesmijo bom prestrigel bralcu

s to pesmijo bom prestrigel bralcu goltanec s to pesmijo bom prestrigel

s to pesmijo bom prestrigel bralcu goltanec s to pesmijo bom prestrigel

to pesem bom zabodel bralcu v hrbet to pesem bom zabodel bralcu v hrbet

Milena je sedela pred ogledalom in si pulila obrvi. »Ha.«
sem rekla. »se lepotejš za druge franje. ha?« Ona pa
se je samo zasmejala. Zato sem pobesnel. zgrabil nož za
rezanje kruha in smejala se ni nikdar več.

to pesem bom zabodel bralcu v hrbet to pesem bom zabodel bralcu v hrbet

s to pesmijo bom prerezal bralcu žile s to pesmijo bom prerezal bralcu žile

Ravno sem se bril v kopalnici, ko
je vstopila Milena in vprašala:
»Kaj se briješ?« »Da.« sem odvrnil
in v tistem hipu zapazil na njenem
vratu madeže od poljubov. »Vara me!«
sem pomislil.

»Pokaži malo roke!«
ji ukažem. Pa ji z britvico bliskovito
prerežem žile. V grozi so se ji razpr-
le oči. nekaj je zacvilila, hip nato pa
se je onesvestila in padla v kopalno
kad. Varati pa me ni mogla več.

s to pesmijo bom prerezal bralcu žile s to pesmijo bom prerezal bralcu žile

to pesem bom zabodel bralcu v hrbet to pesem bom zabodel bralcu v hrbet

TRIBUNA študentski list; Izdajatelj: UK ZSMS-LJ
61000 LJUBLJANA, Trg osvoboditve 1/II
Ž.R.: 50101-678-47303 - za TRIBUNO

PRIMEK IN IME

TRIBUNO ŽELIM DOBIVATI NA NASLOV:

poštna številka:

Brezpogojno naročam najboljši študentski časopis »Tribuno« na zgornji naslov. Celoletno naročnino (50.00 din) bom poravnal(a) takoj na žiro račun 50101-678-47303 z obveznim prisposm. za Tribuno!

Hvala!

podpis

TRIBUNA študentski list; Izdajatelj: UK ZSMS-LJ
61000 LJUBLJANA, Trg osvoboditve 1/II
Ž.R.: 50101-678-47303 - za TRIBUNO

PRIMEK IN IME

TRIBUNO ŽELIM DOBIVATI NA NASLOV:

poštna številka:

Brezpogojno naročam najboljši študentski časopis »Tribuno« na zgornji naslov. Celoletno naročnino (50.00 din) bom poravnal(a) takoj na žiro račun: 50101-678-47303 z obveznim prisposm. za Tribuno!

Hvala!

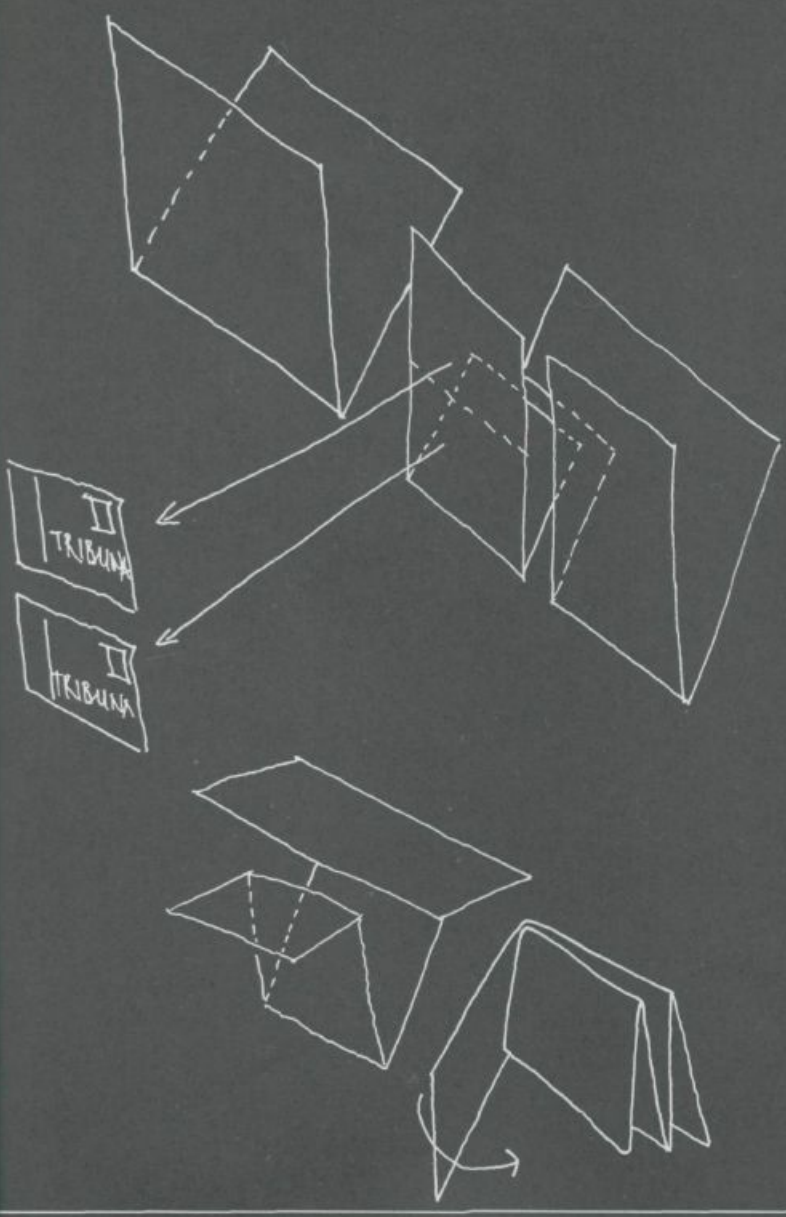
podpis

V drvarnici sem sekal drva, ko sem opazil, da se je Milena potuhnjeno odplazila iz hiše. K ljubimcu kani pobegniti, to me je prešinilo. In kri mi je zavre-
 la, plamnil sem za njo in ji s sekuro razčesnil glavó. Pa k ljubimcu uhajati ni mogla nič več.

s to pesmijo bom razklal bralcu glavo s to pesmijo bom razklal bralcu glavo

s to pesmijo bom razklal bralcu glavo s to pesmijo bom razklal bralcu glavo

s to pesmijo bom razklal bralcu glavo s to pesmijo bom razklal bralcu glavo

s to pesmijo bom bralcu prebodel oči s to pesmijo bom bralcu prebodel oči

Nekoč sem Mileno zasacil, ko je ravno krpala svojemu ljubimeu nogavice, pa sem ji v besu prebodel z iglo oči, ljubimca pa videla nikdar več ni.

s to pesmijo bom bralcu prebodel oči s to pesmijo bom bralcu prebodel oči

s to pesmijo bom bralcu prebodel oči s to pesmijo bom bralcu prebodel oči

OKRUTNE PESMI

BLAZ OGOREVC
 poročene v ljubimcu
 posvecene Mitem

s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce

s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu

s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce s to pesmijo bom vstopil bralcu v srce

s to pesmijo bom prestrelil bralcu prsa s to pesmijo bom prestrelil bralcu prsa

s to pesmijo bom prestrelil bralcu prsa s to pesmijo bom prestrelil bralcu

Nekoč sem prišel s službenega potovanja nepričakovano domov. Pa sem ju zasačil v postelji, Mileno in njenega ljubimca. »Počakaj,« je vpila Milena, »vse ti razložim!« Pa ni nič pomagalo, segel sem v predal po pištolo in jo nekajkrat v prsa ustrelil. V posteljo prešušno pa ni zlezla nikdar več.

prsa s to pesmijo bom prestrelil bralcu prsa s to pesmijo bom prestrelil

Blaž Lukan

BEŽEN POGLED NAZAJ

(Zapis o gledališču)

Podoba slovenske gledališke kritike, oz. pisanja o živem teatru nasploh, je pravzaprav od Korunovega Pohujšanja v ljubljanski Drami (1965) označena z zavedanjem, da se od tega časa do danes v slovenskem gledališču ni nič zgodilo, ter v zvezi s tem: da je obdolžena in že ničkolikokrat za krivo spoznana kriza institucij pravzaprav kriza teatra kot takega (Inkret).

To tavanje po eni strani določa zaneseno prigovarjanje in alpinistično vztrajnost osmišljanja našega revnega gledališča (a ne v smislu Grotowskega), revnega po uprizorjenih vrednotah in končni vrednosti. To je stran, ki je prisiljena svojo kritično pozicijo banalizirati, ali pa do obravnavanega zavzeti skrajno posmehljivo držo. Druga stran, ki se vselej s prvo dopolnjuje, pa je tisto samospraševanje, ki v odsotnosti zanesljivega aplikativnega in referenčnega obstane zagledano vase, vrteče se v krogu in izrabljajoče se; »eksplicacija metode«, ki naj vsako refleksijo, nanašajočo se na konkretni predmet obravnave, spremlja, se tu obrne v edino možno avtorefleksijo in se končno znajde pred lastno nemostjo. Nerazdružljivi par: ustvarjanje in kritika, se razideta in se začneta gibati vsak po svoji poti, nekontrolirano in brez dialoga.

Če se v problem kritičnega pisanja o gledališču spustimo še nekoliko globlje, lahko ugotovimo tri osnovne tipe kritike, razmejene predvsem po generacijskem načelu, ki mu pa je imanenten tudi stil razmišljanja. Recimo prvi »stara« kritika, ki se je formirala skozi množico načinov in funkcij teatra, z njim samim spreminjala svojo formo in se zdaj znašla kot siva avtoriteta na čelu (robu) gledališča, krčevito prizadevajoča si v »praznem« prostoru sodobnega gledališča ohraniti pozicijo, razdvojena med historično dokazana dejstva-izkušnje in nove poti v načinu odražanja sveta skozi gledališki medij in razmišljanja o njem. Tako jo odlikuje preko stoletne prakse izdelana jasnost, konkretnost, obvladanje gledališkega jezika in vsaj, pri t.i. neproblematičnih predstavah, zavidanja vredna konciznost. Po drugi strani pa je njihova značilnost vrednotenje in obsojanje, se pravi lastnost (slabost), ki se je pač izoblikovala po dolgoletnih razmišljanjih o »pravem« in se zdaj pojavlja kot vsiljen kriterij, kot edina in vseobsegajoča norma, ki ne izhaja iz strukturalnega opazovanja predstave kot take in ne definira na podlagi ugotovljenega funkcioniranja elementov v njej. Tako kljub predhodnemu bistremu opazovanju sledi neumestna in umetna sodba, ki izhaja iz »idealnega«, ne pa iz konkretnega, pa naj bo to v resnici banalno oz. idealno.

Nekje vmes je kritika »srednje« generacije, ki se, v nasprotju s staro, načelno izmika vsaki sodbi, jo pa dosledno implicira v vsako svojo refleksijo. Govori z mnogo bolj nepregledno zmesjo filozofskega in gledališkega jezika (pod tem mislimo najprej poznavanje vseh elementov gledališke predstave, ki jih je definirala že Appia, ter njihovo funkcijo v poteku; vsekakor pa konkretno določitev njihove usklajenosti z idejo, ki jo uprizarjajo) in se največkrat umakne v avtorefleksijo, o čemer smo že govorili. Zaveda se, da je kriza teatra kot takega tudi kriza njene lastne pozicije. Zaveda pa se tudi svoje vmesne, prehodne pozicije, z izgubljeno mladostno zagnanostjo in še z nepridobljeno »starostno« izčiščenostjo in prislovično modrostjo. Bolj ali manj osveščena mediokriteta.

Nekje na koncu (in na dnu) je mlada kritika, šele uveljavljajoča se, ki se premalo zaveda svojih prednosti (mladost...) in se raje ustraši in umolkne, kot da bi svoje neomadeževano in razvijajoče se jedro soočila s takšnim ali drugačnim udejanjanjem sveta na odru, oz. — po drugi strani — da bi s svojo metodološko pojasnjeno prisotnostjo polemizirala in se na ta način najprej konstituirala, potem pa vedno znova dialektično potrjevala. Tako pa ali umolkne, ali pa se zateče v varno naročje oponašanja (naj bo to tudi samokritika) in s tem zgublja njena identitete.

V drugem delu tega zapisa pa nekoliko preverimo stanje gledališča samega in na kratko pogledimo preteklo gledališko sezono.

Ugotovimo lahko, da nas pušča hladne in neprizadete, ugotovimo, da njeni produkti in tvorci ostajajo sprijaznjeni s svojo in splošno gledališko tradicijo, vsakršno iskanje, preizkušanje, ali vsaj previdno, a drzno skušanje pa pristaja v varnem plitvem zalivu solidnosti in poprečnosti. Resda je najnevarneje ne-utemeljeno posploševati, saj se na ta način zabrišejo detajli, ki so večkrat usodnostnega pomena za nek nadaljnji tok (naj se reke ne izlijejo prehitro v morje...), toda tokrat si to upamo trditi. Izjeme, ki kot vedno, tudi tu ostanejo, pa le nazorno naredijo pravilo.

Tako je tudi lani v našem gledališkem prostoru, ki so ga ustvarjale predstave, od katerih so prve obstale na pol poti v iskanju učinkovite podobe, se druge blokiral z zagledanostjo v jalovo in nepremišljeno izhodišče, pa spet tretje, ki so se zadovoljile s preverjenim ali preračunanim; ostalo nekaj predstav, ki so, valeče se s festivala na festival, pobirale različna priznanja, in za katere sami lahko rečemo najmanj to, da so zbudile naš zaspani center za razmišljanje in tistega za mravljinca skoz telo. Tako je — končno — ostalo nekaj Korunovega (ki pač ni navajen spati, kadar pa že sanja, sanja buden), Spaičevega, Belovičevega — tu pa se naštevanje že neha! Radi bi dodali še Georgijevskega in Ristića, pa ju ne bomo; ko pa sta se že napisala, lahko za prvega rečemo, da je s svojo Marino svatbo ostal kontradiktoren, drugi pa s Cementom nedosleden. Namerno so se v tem bežnem naštevanju zapisala imena režiserjev, saj so le-ti, kljub priznavanju teamskega ustvarjanja teatra, bili v vsakem od navedenih primerov izhodiščni momenti za nastanek predstave, kar je ostalo ob gledanju in kasnejši refleksiji očitno: svoje pozicije in funkcije niso skrivali, ampak so se je maksimalno zavedali ter jo znali organsko in učinkovito implicirati in soustvariti z ostalimi elementi, ki pri funkcioniranju gledališke predstave sodelujejo. In le-ti nikakor niso ostali podrejeni režiji, temveč le izhodiščni ideji, znali so jo le ob vodstvu režije podpirati itn. Torej so se te redke izjeme bistveno ločile od sočasne produkcije po intenzivnosti, izvirnosti, izdelanosti... zamisli ter po konstantni ustvarjalni moči njenega realiziranja.

Pogled nazaj; pogled naprej? Čakamo polni napetega pričakovanja, vznemirjeni in z vsem srcem pripravljeni sodelovati...

ROSSANA ROSSANDA

POGOVOR Z DISIDENTSKIM KOMUNISTOM LEONIDOM PLJUŠČEM

Usoda sovjetskega disidenta je trda. Usoda emigranta je vedno trda, še trše pa je pregnanstvo iz »socialistične« dežele: vedno obstaja sum — alibi, ki ga sama sebi ustvarja evropska levica, da je »disident« v osnovi meščan. Pred kratkim smo na straneh L'Unita (glasilo KPI) brali takle odgovor na vprašanje o disidentstvu v ZSSR: »Ali ste, draga gospa (podč. I. V.), že kdaj videli revnega oporečnika?«. Le malokrat nam je prišla pred oči tako nevelikodušna pripomba, podobna tistim, ki jih narekuje zgolj slaba vest. Če je oporečnik komunist, je zadeva še trša. Gre za odločitev, ali molčati zato, ker so levičarski časopisi tako skopi pri odstopanju prostora in pri poglobljanju v problem levega oporečništva, kot bi bila njihova dolžnost, drugi časopisi pa so vedno pripravljene na kar najbolj manipulativno popadanje. Torej molčati? Ampak to pomeni krivdo. Takó je med vsemi političnimi tragedijami našega časa moralno ena najtežjih. Zaznamovala je tudi obraz in resne sive oči tovariša Leonida Pljušča, matematika in komunist. Nobeno zasliševanje, psihiatrični zapor, kilogrami psihofarmakov mu niso mogli izbiti iz glave gotovosti in volje, da bi bil komunist. Prvo, obvezno vprašanje: kakšno bazo ima nestrinjanje v ZSSR, kakšne socialne korenine?

»Na žalost je nestrinjanje danes v ZSSR stvar majhnega števila intelektualcev, ki povečini niso marksisti. Ali pa se izraža v izoliranih delavskih eksplozijah, ko se nezadovoljstvo nepričakovano strne. Potem pa dirka s časom, ali bo prej eksplodiral protest, ali pa bo prej prišla KGB, ki je vedno informirana. Takšno je dandanašnji nestrinjanje.«

Zakaj pa dialektike sovjetske družbe ne izraža bolj linearno?

»V resnici vemo o svoji družbeni stvarnosti zelo malo, ker so uradne informacije tako lažne, da je vsaka dedukcija iz njih arbitrarna. Paradoksalno je, da je možen od zunaj boljši vpogled v sovjetsko družbo kot od znotraj, in to tako o njeni materialni kot politični situaciji. Celó o njeni zgodovini. V ZSSR nihče več ne ve, kakšna je zgodovina partije; pozabljene so celo stare polemike s trockizmom. Takó se dandanašnji nestrinjanje izraža v fragmentih, paranacionalističnih, socialdemokratskih ali socialkrščanskih. Nasprotne strani pa s termini družbene formacije ni lahko definirati: v glavnem se govori o državnem kapitalizmu. Vendar je resnična razredna analiza težavnejša zato, ker same upravljalske birokracije ni mogoče imeti za kompakten razred in so nekateri njeni pripadniki odtujeni, morda izkoriščani, po drugi strani pa teorija »elit oblasti« ne funkcionira tako kot drugje, ker ni lahko opredeliti, kako se skupina, ki ima oblast, oblikuje. V rokopisih iz 1844. leta govori Marx o »kasarniškem komunizmu«; to je morda za sedaj najustreznejša definicija naše družbe. In seveda je mogoče govoriti o državnem kapitalizmu, saj ne obstaja nobena oblika delavske oblasti.«

Vendar, ugovarjamo, se je v analognih družbah razredna borba le razvila: na primer na Poljskem.

»Na Poljskem obstaja tradicija delavskih bojov, ki je v ZSSR ni, ali pa ni bila dovolj razširjena. Revolucija 1917. je bila otrok vojne. Celó sindikalizem se ni mogel razviti.«

Ampak za »sovjete« ljudje vedo, kaj so bili?

»Ne, beseda sovjete pomeni danes v glavah ljudi tisto, kar danes pomenijo.« Pa saj je nemogoče, da je zgodovinski spomin izginil.

»Mogoče je. Izginili so tudi še bližji spomini. Ljudje se na primer ne spominijo več pakta med Stalinom in Nemčijo izpred vojne, in ko se o njem govori, zanikajo, da je sploh obstajal.«

To je torej svet, ki je drugačen od drugih ljudskih demokracij?

»Zelo različen. Predvsem je npr. na Poljskem manj policijske represije. Potem je tam generacija tovarišev, ki so sodelovali v demokratičnih in protifašističnih bojih: so funkcionarji, vendar ohranjajo to politično kulturo. In različna je tudi delavska tradicija, bolj kompaktna, manj fragmentarna in nasilna, manj prepletena z nacionalističnimi vzgibi.«

Če je zbujanje razredne zavesti zaradi tradicije, spomina, povezave tako težavno, katero je potem najvidnejše protislovje sistema, šibki člen v verigi?

»Več jih je. To ni niti preprosto nezadovoljstvo, ki povzroča revolt, niti prava oblika politične borbe, ki je takoj zatrta. Resnična šibka točka je razširjena zavest o nezmožnosti sistema, da bi dobro funkcioniral. Posebej z ekonomske plati. Vse upanje sedanje vodilne skupine je vloženo v povečanje materialne pomoči z zahoda.« Pljušč nato spomni, kako so bili poskusi reforme, ki so jih predlagali ekonomisti harkovske šole, ali novosibirske šole, ekonomisti kot Novošilov, Nemcinov in drugi, najprej vključeni, a samo polovično, v čudovit Kosiginov načrt, nato pa v praksi še bolj reducirani. Enotnost sistema izginja od vrha do baze: ne funkcionira slabó samo vrh, ampak je ves aparat ne(ob)vladljiv. Od tod izhajata dve antibirokratski tendenci, ki predstavljata dandanašnji najbolj očitno protislovje — 1. tendenca k učinkovitosti, ki je znanstvena ali tehnična, in kaže fašistoidne težnje, 2. težnja, ki bi sicer res želela funkcionalnost in kompetentnost, vendar z demokratično inspiracijo.

Obe tendenci prečkata razrede: takó je najti visokega upravitelja in delavca, ki oba hočeta več »reda«, in sta zmožna šal kot npr. »Bolje Stalin ali Hitler, samo da bi funkcioniralo«, najti pa je tudi upravitelja in delavca, ki se borita proti nesposobnosti, ker je nehumana in frustrirajoča, poleg tega, da je materialno zapravljiva.

Najbolj avtentičen odpor, pravi Pljušč, je na nek način bolj moralen kot ekonomski, bolj usmerjen s potrebo po bolj prozorni, razvidni in učinkoviti družbi, in se bori proti zadušljivi birokratizaciji. Ni slučajno, da največji odpor ne prihaja od najbolj znanih intelektualcev, ampak od ljudi, ki imajo na ta ali oni način opravka z ekonomskim aparatom, od kvalificiranega delavca do akademika: gre prav za tiste, ki so v stiku z novo tehnologijo, in vidijo, kako jo zapravljajo. Oba imata položaj, ki jima omogoča relativne ekonomske privilegije, vendar sta najbolj nezadovoljna.«

Pljušč spomni na svojo izkušnjo, ko je delal v inštitutu za raziskovanje vesoljske biologije. Posebej po smrti dveh kozmonavtov v orbiti je prišlo do upora proti nadaljevanju raziskav v nevarne, odvečne, nenadzorovane smeri, smeri, ki so »jemale pogum«. Po drugi strani pa je vsak poskus, da bi družbenim mehanizmom povrnili racionalnost, tako da bi začeli z analizo njihovega funkcioniranja, blokiran. »Neka skupina marksističnih kibernetikov je poskusila preveriti analitični model razmerja med producentom, prodajalcem, kupcem in potrošnikom, in je začela s tem, da je razdelila družbo na tri oddelke: na težko industrijo, kjer je prodajalec in potrošnik en in isti, na lahko industrijo, kjer država prodaja, zasebnik pa v veliki meri troši, in kmetijstvo, kjer je privatizacija na obeh straneh. Ta študija je bila takoj prekinjena: »ker ni ustrezala liniji partije«. — Ali zato, ker je samo dejstvo konstruiranja nekega modela dopuščalo kritično razbiranje družbe?»

»Gotovo. Isto se dogaja tudi v manj nevarnih sektorjih, če naj tako rečem. Tako je npr. vsak študij psihologije blokiran.«

Torej se zdi, da je glavna angažiranost oblasti v tem, da preprečuje družbi, da bi spoznala samo sebe?

»Da, za to gre. In od tod proameriška in ali fašistoidna težnja, ki je močno anti-ideološka in ki stremi k okupiranju državnega aparata, s tem da vpeljuje čiste tehnike funkcioniranja; tej težnji se upira nepopustljiva birokracija, in se obe težnji medsebojno paralizirata, paralizirata pa tudi vsako obliko politične zavesti. Tehnokrati pravijo, da je že čas, da se neha govoriti o socializmu ali komunizmu, ker to ničemur ne koristi; drugi pa nočejo ničesar slišati o politiki, ker bi jih lahko postavila pod vprašaj.«

Pljušč se spominja, da se je pogovarjal z nekim kibernetikom, podpredsednikom akademije znanosti, s pravim znanstvenikom, ki pa ga je funkcija hitro spreminila v konservativca in torej v zatiralca, in ki je v zvezi s Sinjavskim in Danielom celo izjavil, da je bil politični proces napaka. Bolje bi bilo, če bi o njiju sploh ne govorili in bi ju obsodili le za navadne zločine.«

Kaj lahko zaustavi napredovanje efikasno-fašističnega tipa?

»Predvsem: vodilni skupini ni preprosto izjaviti, da nimamo s socializmom ali komunizmom nobene zveze več.«

Kaj pa tudi je neka, četudi posredna, delavska obramba, nizka produktivnost, majhna mobilnost, polna zaposlitev, skratka odpor proti ostri racionalizaciji? »Gotovo, predvsem je tu očiten odpor kmetov, vendar pa tudi nezaupanje in odpor delavcev, bojazen, da bi tistemu, ki dela, odvzeli, kar že ima. Od tod nezaupanje do metod organizacije dela, ki bi z izognitvijo vsakršnemu nadzoru od spodaj preprosto pomenile več napora, več izkoriščanja, več represivne kontrole.« Pljušč nadaljuje: »Ta odpor postaja travmatična oblika dvojne zavesti. Delavec slabó dela, slabó zasluži in torej po malem kraje; tega ne dela po lastni izbiri. Sam birokratski in neproduktivni sistem ima raje to dvojno ekonomijo, ilegalno in legalno, kot pa resnično racionalizacijo, ali pa postavljanje samega sebe pod vprašaj. V Gruziji je prišlo do tega, da je nastala poleg državne ekonomije privatna ekonomija in privaten trg, vendar s pravimi pravcatimi tovarnami, in sistem distribucije, ki je temeljil na jemanju materiala iz državnega sektorja. Paradoksalno je, da je prišlo v tem, moralno bolj korumpiranem sektorju, do takšnega intelektualnega razvoja in živahnosti delovanja, da sta po nastopu represije, v imenu moralizacije, povsem izginila. Ni bilo lahko zrušiti tega ilegalnega sistema: prišlo je do pravega upora, ropanja, požigov mafije aparata, ki ga je ustvaril, in se je sedaj branil. Vendar je ta upor zajel tudi ljudi, ki niso bili mafijci. Figura korumpiranega in nato likvidiranega šefa je postala neke vrste narodni junak.«

Tako se nestrinjanje drobi na različne ravni. Tu so helsinški komiteji, ki govorijo, objavljajo sporočila, skušajo zastaviti politični diskurz. Tu so celo predkapitalistične, religiozne, panruske oblike odpora, ki so bile zgodovinsko obsojene, pa so se pojavile v blokiranju družbi. In potem je tu pasiven odpor kmetov, delavski protest, ali pa revolt aparata, ki proizvaja protislovja samemu sebi. Ta nemir zajema celotno družbo. Ali pa je vojska enotna v svoji tehnološki težnji? Ne, tudi ona ni, ZSSR je veliko in temno, bolno telo, brez stabilnosti in brez izhoda. Ko nas Pljušč zapuša, nismo ne on, ne mi, našli razumno optimistične možnosti. To je znanstvenik in komunist, ki noče lagati, in, ki hoče predvsem spoznati. Razumeti, kaj se je zgodilo od oktobrske revolucije do danes, in zakaj.

Iz »Il Manifesta« 31. V.
prevedel Igor Vidmar

PROF. DR. DUŠAN PIRJEVEC

pravo, enkratno in neponovljivo vrednost. Kajti, če spregovorimo s samimi njegovimi besedami, zapisanimi v eni izmed študij k zbirki »Sto romanov«: ... samo v svetlobi svoje smrtnosti odkrije človek nekaj takega, kar se imenuje življenje, da je tedaj nekaj takega, kar se pač imenuje ŽIVLJENJE, sploh možno. Življenje pa, ki se razkriva v luči smrti, ni zgolj človekovo življenje in še manj je to življenje določenega posameznika ... marveč je treba reči, da je človek prostor življenja kot življenja.«

Citat je iz doslej najboljše in zadnje Pirjeveče študije v omenjeni zbirki k romanesknemu besedilu Fjodora M. Dostojevskega Bratje Karamazovi, ki pomeni svojevrstno in konsekvantno nadaljevanje avtorjeve misli, čeprav je mogoče zaslediti okoli nje vsakršne spekulacije o »oporoki« in tako naprej. V študiji Bratje Karamazovi in vprašanju o bogu, Dušan Pirjevec sestopi preko problematike metafizične identitete v spravevanje človekovega življenja, kakršno je tukaj, zdaj in ki ga smrt še čaka, v nasprotju z večnim življenjem in nesmrtnostjo. O dejavnih ljubezni je tu govora, o odpuščajočem dopuščanju v bit in v biti, kar najprej pomeni, da je možno človeku doseči raj in lastno nesmrtnost samo tako — skozi ljubezen, dopuščanje (v bit in biti) ...

Kot literarni teoretik je Dušan Pirjevec znatni del svojega pisanja namenil Ivanu Cankarju, evropskemu tradicionalnemu in kasneje modernemu romanu in kajpak tudi izzivalnim vprašanjem bistva umetnosti sploh. Njegova predavanja, seminarje in literarno-teoretske spise odlikuje tista ostra in lucidna moč duha, ki na zunaj izgleda nevaren, destruktiven in neortodoksen, vse to zgolj zato, da je moč ugledati prav skozi to destrukcijo (metafizike, tradicije itd.) temelje, iz katerih se gradi in zgradi svet. Vendar napak bi bilo misliti, da se je dogajala literarno teoretska misel Dušana Pirjevca kako drugače od, ali je to prebanalno rečeno(?) — življenjske filozofije. Prav študije k tradicionalnim evropskim romanom v zbirki »Sto romanov« so prostor, kjer je Dušan Pirjevec vedno znova razkrival nihilizem junaka-subjekta, nihilizem Ideje, ki določa v temelju junaka

in mu daje vizijo nesmrtnosti in večnosti, neodgovornosti tiste totalitete odločanja o svoji lastni biti ali ne-biti in o biti ali ne-biti so-človeka. Njegove izvrstne študije, napisane ob celi vrsti svetovnih romanesknih besedil, od Laclosa, preko Sartra, Stendhala, Balzaca, Kafke itd. do Fjodora M. Dostojevskega, so svojevrstna veriga poskusov razkriti resnico človeka — totalnega subjekta, ki je stopil na mesto boga in vzel resnico sveta v svoj zakup. V njegovih študijah je moč vedno znova in znova ugledati poskuse ugotavljanja, kako biti človek, v nasprotju biti zgolj subjekt (objekt). V teh njegovih premišljevanjih pa se vedno znova in znova odpira vprašanje in usoda same umetnosti, romana, poezije, njene tradicije in modernosti, fundamentalne odgovornosti sodobnega človeka in tako naprej. Nikakor ni slučaj, da je prav v njegovih seminarjih na Filozofski fakulteti in ob njegovih predavanjih in spisih zorela (in se nedvomno tudi teoretično utrjevala) cela vrsta mladih literatov, ki so dandanes tako rekoč slovenska avantgarda in obratno — prav iz vrst študentov Oddelka za primerjalno književnost in literarno teorijo prihajajo ljudje, ki lahko kompetentno predstavljajo tradicionalni slovenski kulturni makrostrukturi moderno pesenje in prozo in fenomen moderne umetnosti sploh. Pri tem je potrebno poudariti tudi Pirjevečvo uredniško dejavnost, najprej v reviji Problemi in potem še v zbirki Znamenja, ki je prav pod njegovim uredništvom bila do sedaj (sedaj smo lahko prepričani, da ne bo z njo nič več!) ena izmed redkih knjižnih oblik publiciranja moderne poezije, proze in literarne teorije, ki je imela tudi resno teoretično podlago in kompetenco. Ni mogoče reči, če zapišemo čisto žurnalistično, kakšna vrzel je nastala z odhodom Dušana Pirjevca v slovenski literarni znanosti, niti v okviru strokovne publicistike in tako naprej, kjer je nedvomno prav njegova strokovna avtoriteta prevlekokrat pomenila odločilno spodbudo.

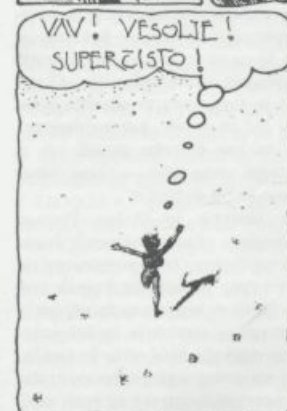
Na koncu je treba povedati, čeprav se nikakor ne moremo imeti za kakršnekoli vrste biografije, da je bila miselna pot Dušana Pirjevca avtentična do kraja, čeprav je pre-

hodila tolikanj različnih koncev poti, skozi nemalo zadreg in težav. O tej Pirjevečevi le malokdaj odkriti težavi, ki pa ga je očitno spremljala vseskozi, je možno odkriti njegovo avtentičnost, tisto odločnost, ki je terjala, da vse tisto, o čemer so govorila njegova izvajanja, skusi najprej sam. Le za trenutek je to skušnjava in breme popisal v študiji k Robbe-Grilletovemu tekstu Videc, ko pravi — »ni seveda samo po sebi jasno, kako je neko misel, ki ji gre predvsem in najprej za bit, zmerjati z nihilizmom, vendar tako je in tako se je zgodilo.« Avtor ... to početje v določeni meri razume, ker je sam skusil, da ni lahko ugledati prave intencije Heideggrove misli in se je zato sam precej časa trudil, da bi ohranil čim bolj določno oddaljenost od nje, kar je gotovo v neposredni zvezi z njegovimi publicističnimi začetki, ko je tik pred vojno v »Ljubljanskem zvonu« objavil precej obsežen prikaz dialektičnega in historičnega materializma sovjetsko-stalinističnega tipa, le-ta pa je bil, skozi partizansko skušnjo in že v prvih letih po vojni, postavljen v preizkušnje, ki jih ni mogel vzdržati. V samem partizanstvu se je zgodilo nekaj takega in povojne stiske so bile tako zahtevne, da se ni bilo mogoče rešiti samo z nekakšnimi lepotnimi korekturami ... Morda se bo nekoč posrečilo napisati spis, ki bi pokazal, da pri vsem tem ne gre le za nekaj zunanji vpliv neke nemške filozofije, marveč za zvestobo in za odgovornost do tistih odločitev, ki jih je sprejel prav kot partizan ...» V zapuščini Dušana Pirjevca je ostalo verjetno precej tistega, kar je avtor hotel povedati o sebi, literaturi, umetnosti in tako naprej, pa niso bile okoliščine primerne zato, ali pa mu tega ni dovoljevala avtocenzura. Bila bi velika škoda za nas Slovence, če bi ostali ti zapiski, ki so sedaj prepuščeni urednikom njegove zapuščine Grafenauerju in Hribarju neobjavljeni, kajti nedvomno je, da s tem ne bomo ustvarjali njegove nesmrtnosti, glorijske itd., ampak ponovno srečevali njegovo miselno globino, kakor smo jo doslej, za njegovega življenja, mišljenja, ki mu je bil zavezan skozi življenje, do smrti.

Peter Milovanovič Jarh

Sredi visokega poletja nas je doletela vest o smrti univerzitetnega profesorja, literarnega teoretika, estetika in kritika dr. Dušana Pirjevca. Njegova prodorna in konsekvantna misel o naravi umetnosti in umetnosti sploh je na Slovenskem velikokrat sprožala zadrege in zavračanja, celo obsodbe, kakor se zgodi to vsakič, kadar se pojavi sredi teme povprečja in zamejenosti oster, pronicljiv in neortodoksen duh. Bila je, misel dr. Pirjevca, zategadelj vse prevečkrat postavljena doma na Slovenskem v tisto tesnobno skušnjo, kakršna se je že skozi zgodovino Slovencev obetala vsem, ki so stopali po svoji poti venkaj iz teme in province, in vsakokrat se je znova pokazalo »kako težko je biti Slovenec«. Nihilist, heideggerjanec, celo epigonstvo mu je bilo očitano, četudi je bilo res prav obratno — njegova misel je vedno z lucidno močjo razkrivala pravo nihilistično podobo in bistvo humanizma, totalitarizma sodobnega subjekta, ideologije, neomejene oblasti volje do moči, ogrožujočega tehnokratizma, kot ene izmed oblik slednje in tako naprej. Njegova, povprečnemu duhu morda, resnično zaprta misel in obenem zastrašujoča v svoji radikalnosti, je vedno, ali v literarno teoretskih spisih, ali spisih o posebnih temah, odkrivala pravo podobo sodobnega človeka, usodnega razmerja človeka in subjekta in njuno razlikovanje v korist človeka. Zategadelj je bila zadnja leta nujna njegova misel o smrti, kot tisti temeljni razsežnosti (človekovega) življenja, ki le-temu daje tisto

QUANDO SI I SOGNI SCONTRANO

KAJ PA SE TAM DOGAJA?

CELO TVOJE TELO JE GREŠNO! OČISTIL GA BOM!

VIDIS? LAHKO LETIM! DOKAZ, DA SEM BOG!

HA HA HA!
HA HA HA!
HA HA HA!

PANT, AVF, OOH, BOG, PROSIM!

SPET MOJE IME, EH? BOŠ ZE VIDELA!

NE BOJ SE, NE BOŠ SE UMRLA!

OUCH!

TI, POGANSKA CAROVNICA! TI MI OVIRAS DELO! UMRETI MORAS!

SAT TO JE POSAST!

OBRAZ MI JE ZNAN!

TI! VIDELA SEM TE NA AUTOBUSU! BIL SI DUHOVNIK!

JAZ, DUHOVNIK? ... JAZ NISEM DUHOVNIK... JAZ SEM BOG!

HA, HA, HA! SANJAS, PATER!

PAZI, PATER! NIE NASILJA! TE SANJE SO FUDI MOJE!

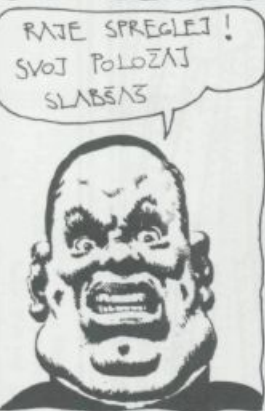
WHAP

PREKLETA KURBA!!

VEN IZ MOZGA MI HEH... HH... HH...

RAJE SPREGLEJ! SVOJ POLOZAJ SLABEAS

VIDIS TO NESREČNICO? TO JE SAMO POSKUS TEGA KAR SE BO ZGODILO S TABO!

UBOGO BEDAK! TO JE SAMO DOMISLIJA TVOJEGA SKROTOVICNEGA JAZA!

POOF!

A TAKO ??? JAZ SEM USTVARIL NEBO IN ZEMLJO! SEMAJ TI POKAZEM!

OPROSTITI PREČESTITI, TU JE MOJA POSTAJA!

UBOGO DERLE! MOLIL BOM ZA NIJENO RESITEV!

THE END

OBVESTILO

Uredništvo vabi vse, ki so pripravljene prodajati Tribuno, da se zglasijo na uredništvu vsak dan od 10. do 12. ure. Kraj in način prodaje določa prodajalec sam, neobdavčen dohodek v znesku 33,33 prodajnega iztržka zagotovljen!

Vse lanskoletne naročnike prosimo, da čimprej poravnajo **lanskoletno** naročnino, ker jim bomo v nasprotnem primeru prenehali pošiljati Tribuno.

TRIBUNA — študentski list

Izdaja Univerzitetna konferenca Zveze socialistične mladine — Ljubljana.

Uredništvo: 61000 Ljubljana, Trg osvoboditve 1/II, soba 86, tel.: 21280.

Uradne ure vsak dan od 10. do 12.

Tisk: Učne delavnice, Ljubljana, Bežigrad 8.

Letna naročnina 50,00 din za dijake in študente, za ostale 75,00 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Rokopisov ne vračamo.

Oproščeni temeljnega davka na promet po pristojnem sklepu št.: 421-1/70 od 22. januarja 1973.

Uredništvo: Igor Bavčar (univerza), Vesna Belak (lektura, korektura), Medeja Bizjak (administrator), Branko

Bratkovič (tehnična in likovna oprema), Aleš Erjavec (kultura), Srečo Kirm (teorija), Bojan Pirih (odgovorni

urednik), Srečo Zajc (glavni urednik).

Začasno vlogo izdajateljskega sveta opravlja predsedstvo UKZMS — Ljubljana.

AVBREY BEARDSLEY.

